

DVIJE DECENIJE REALIZACIJE PROGRAMA ZZZ ZA STIMULISANJE ZAPOŠ

U SAMOZAPOŠLJAVANJE PLASIRANO BLIZU 48 MILI

Zavod za zapošljavanje skoro 20 godina, kroz mjeru aktivne politike zapošljavanja, stimuliše otvaranje novih radnih mjesta i podstiče razvoj preduzetništva u Crnoj Gori. U popularno samozapošljavanje do sada je plasirano blizu 48 miliona eura.

Savjetnica za kreditiranje **Alma Mahmutović** navodi da je u protekle dvije decenije isfinansirano 8.666 kredita, vrijednih 47.615.322,27 eura.

Zavod još od 1999. godine realizuje Program za stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva. Kontinuitet je nastavljen 2008. godine Inoviranim programom.

USLOVI

Ovim programom dodjeljuju se kreditna sredstva po uslovima povoljnijim od tržišnih. Za kredit mogu konkurisati, kako nezaposleni iz evidencije Zavoda, tako i preduzetnici i pravna lica.

Iznos odobrenog kredita je, po jednom novozaposlenom, do 5.000 eura. Maksimalno se odobrava do 15.000 eura, za tri novootvorena radna mjesta. Grejs period je godinu. Rok vraćanja je tri godine za fizička lica, a dvije za pravna, i to u polugodišnjim anuitetima. Kamatna stopa, na godišnjem nivou, iznosi tri odsto za pro-

Zavod za zapošljavanje

300

HILJADA EURA OPREDJELJENO JE ZA SAMOZAPOŠLJAVANJE BUDŽETOM ZA OVU GODINU ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE. PREDVIĐENO JE DA SE DODIJELI 50 KREDITA, ČIME ĆE SE OMOGUĆITI OTVARANJE 60 NOVIH RADNIH MJESTA. PROCJENA JE DA ĆE SE 20 KREDITA USMJERITI ŽENAMA.

jekte čiji su nosioci žene i za projekte koji se realizuju na sjeveru i u manje razvijenim opštinama, a četiri odsto za ostale projekte.

Odlukama Upravnog odbora lani je odobreno 80 kredita, čime je omogućeno otvaranje 100 novih radnih mjesta. U cjelosti je realizovana raspodjela budžetom predviđenih 500.000 eura za kredite za samozapošljavanje. Oko 86,5 odsto usmjereno je nezaposlenim sa evidencije Zavo-

da, 10,8 odsto pravnim licima, a oko 2,7 procenata preduzetnicima.

"Više od polovine odobrenih kredita je iz oblasti poljoprivrede i ribarstva, slijede trgovina, ugostiteljstvo, turizam, zanatstvo i uslužne djelatnosti. Nešto manje od polovine ukupno isfinansiranih kredita, vrijednosti oko 200.000 eura, dobile su žene", objašnjava Mahmutović. Dodaje da je prilikom dodjele kredita akcenat stavljen na sjeverni region i ma-

nje razvijene opštine, gdje je, kako kaže, plasirano više od 70 odsto kredita.

EDUKACIJA

Pored finansijske pomoći, Zavod, takođe, pruža i nefinansijsku podršku u vidu edukacija budućih preduzetnika. Pošto se radi o start up preduzećima, svi korisnici kredita, uz sredstva, dobijaju i trodnevnu edukaciju o elementarnim znanjima iz preduzetništva. Ova edukacija je uvrštena u proceduru dodjele kredita i uslov je za njegovo dobijanje.

"Dodjelom kredita naša podrška ne prestaje. Nastavljamo da pratimo njihov razvoj i pružamo im neophodne savjete. Svjesni smo problema sa kojim se suočavaju početnici u biznisu i činjenice da su znanje i kompetencije ključni za uspješan biznis", ističe Mahmutović.

Podsjeća da Zavod za korisnike kredita, preduzetnike i pravna lica, jednom godišnje, u trajanju od dva dana, u svim opštinama organizuje specijalističke obuke iz oblasti poslovnih vještina, menadžmenta, poslovnog planiranja, poslovne komunikacije, elektronskog poslovanja, finansija, pravne regulative...

Savjetnica za APZ u nikšićkom birou rada **Vera Ra-**

Milica Peković u Pet shopu

SVOJ BIZNIS – NAJBOLJI IZBOR

Korisnica kredita **Milica Peković** iz Nikšića, nakon deset godina čekanja na birou, odlučila se za kredit za samozapošljavanje, prije nego za neku prekvalifikaciju.

"Kredit je povoljan. Iznos od 5.000 eura je dovoljan za početak nekog biznisa, a odgovara i grejs period. To je, inače, najjeftiniji kredit koji se nigdje drugo nije mogao dobiti, pa sam se odlučila da otvorim Pet shop u Nikšiću", priča Peković.

U septembru je, kaže, počela da radi. Bio joj je cilj sebe da za-

posli, da plaća sebi osiguranje. Ako biznis bude uspješan, planira da ga proširi i možda zaposli drugo lice.

"Gledajući iz svog iskustva, bolje je pokrenuti se s mjesta. Tražila sam posao u struci i van struke, ali nije ga bilo, pa sam se odlučila za samozapošljavanje. Posebno mladim ljudima svoj biznis je dobra opcija, jer mnogo je bolje da na ovaj način dođu do posla, nego da sjede kući", poručuje Peković.

Slično je uradio i **Rajko Šućur**, koji je odlučio da proširi svo-

ju farmu krava. Prije toga, deset godina je radio u grafici, zatim na građevini i na kraju se opredijelio za sopstveni biznis.

"Kredit sam dobio za unapređenje poljoprivrednog gazdinstva. Posjedujem mini farmu. S tim projektom sam otišao prema Zavodu za zapošljavanje i oni su mi izašli u susret. Trenutno imam četiri grla. Planovi su da se proširi taj objekat, da se uradi nešto novo i trenutno mlijeko ide prema mljekari Nika", objašnjava Šućur.

Rajko Sućur

LJAVANJA I PREDUZETNIŠTVA

**DO SADA
MILIONA EURA**

Alma Mahmutović

Radulović objašnjava kako teče procedura davanja kredita od samog interesovanja, do realizacije i korišćenja kredita.

PROCEDURA

“Što se tiče pravnih lica, odnosno preduzeća, oni jednostavno dolaze i dobijaju formulare za kredite za zapošljavanje i prapatnu dokumentaciju o kojoj će biti informisani u kancelarijama biroa. Predaju zahtjev za kredit i dalje idu u procedure, kao i nezaposlena lica sa evidencije. Svi nezaposleni prvu informaciju dobijaju od savjetnika za posredovanje, i tu se izjašnjavaju da su zainteresovani za kredit za samozapošljavanje”, pojašnjava Radulović.

Dalje, dodaje ona, to liče uradi plan zapošljavanja sa svojim savjetnikom, ide u kreditnu službu, gdje će od savjetnika za kreditiranje dobiti osnovne informacije o uslovima za kredit: koja su sredstva obezbjeđenja, kolika je kamata, rok trajanja i slično i onda se upućuje na edukativni seminar za preduzetnike. Svako ko prođe taj seminar dobija formulare za kredit koje popunjava i uz prapatnu do-

Priručnik za preduzetnike

U Zavodu za zapošljavanje ovih dana ažuriraju Priručnik za preduzetnike, usklađuju ga sa postojećim propisima. Izmijenjeno i dopunjeno, peto po redu, izdanje uskoro će se naći u štampi. Sadrži informacije iz onih oblasti koje su od značaja za sva lica koja žele da se bave preduzetništvom (kako registrovati djelatnost, radno pravo, poslovni ugovori, biznis plan, finansijsko računovodstvo, marketing...). Priručnik će biti distribuiran svim područnim jedinicama Zavoda, a naći će se i u elektronskoj formi na sajtu Zavoda.

kumentaciju predaje u službu kredita. Nakon toga, zajedno sa preduzetnicima, malim preduzećima i nezaposlena lica idu u proces odobravanja kredita.

“Zainteresovanost za kredite za samozapošljavanje je jako velika. Na ovaj način je mnogo ljudi došlo do zaposlenja, riješilo egzistencijalne probleme i otpočeli sopstveni biznis”, zaključuje Radulović.

U Vladin program ove godine uključeno 3.298 diplomaca

POČELO STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE VISOKOŠKOLACA

DIPLOMCI SE OKREĆU PRIVATNOM SEKTORU

Počelo je stručno osposobljavanje sedme generacije visokoškolaca. U Vladin program, ove godine, uključeno je 3.298 diplomaca, koji su, kroz dva kruga povezivanja, izabrali poslodavca, po svojoj želji. Visokoškolci ovih dana potpisuju ugovor o osposobljavanju, po kojem su, narednih devet mjeseci, vezani za konkretnog poslodavca.

Poslodavci su i za ovu generaciju visokoškolaca iskazali veliko interesovanje. Ponudili su ukupno 11.007 radnih mjesta, od kojih su 4.103 u realnom sektoru, a 6.904 u javnom. Najviše su traženi ekonomisti, bankari, menadžeri, pravnici, organizatori, visokoškolci prosvjetno-obrazovne

struke...

Kod svršenih studenata postepeno se mijenja interesovanje, pa kod ove generacije nije dominirala želja za državnim sektorom. Skoro je izjednačeno interesovanje za realni i javni sektor. Kod privatnih poslodavaca osposobljavaće se 1.697 visokoškolaca, a njih 1.601 u zdravstvu, obrazovanju, policiji, vojsci, advokatskim kancelarijama, kod izvršitelja, notara, u turističkim organizacijama, političkim partijama, javnim ustanovama, privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala...

Stručno osposobljavanje korisnika traje devet mjeseci, priznaje se kao radno iskustvo u trajanju od 12 mjeseci i kao uslov za pola-

ganje odgovarajućeg stručnog ispita sa stečenim visokim obrazovanjem. Mjesečno dobijaju nadoknadu u iznosu od 50 odsto prosječne zarade u državi.

Podsjetimo, kroz Program stručnog osposobljavanja lica sa visokim obrazovanjem, kroz šest prethodnih ciklusa prošlo je nešto više od 20.000 visokoškolaca. Za realizaciju programa stručnog osposobljavanja država je do sada usmjerila oko 52 miliona eura.

Prema analizi koju je sprovelo Ministarstvo prosvjete, u saradnji sa Poreskom upravom, oko 50 odsto korisnika, poslije završenog Programa stručnog osposobljavanja, nastavlja radni angažman kod istog ili drugog poslodavca.

NASTAVLJEN TREND BLAGOG PADA NEZAPOSLENOSTI

Stopa nezaposlenosti za godinu manja skoro 5%

Ova godina počela je sa blagim padom nezaposlenosti u Crnoj Gori. Prema sedmičnom statističkom izvještaju Zavoda za zapošljavanje, od 14. januara, registrovano je 41.229 nezaposlenih. Stopa nezapo-

slenosti pala je za 0,06 odsto, sa 17,83 (31. decembra 2018.) na 17,77 odsto.

U poređenju sa 14. januarom prošle godine, blizu pet odsto niža je stopa nezaposlenosti, sa 21,98 pala je na 17,77 odsto.

Za 14 dana januara prijavljeno je 161 slobodno radno mjesto, 23 na neodređeno vrijeme, a 138 na određeno. Poslodavci su tražili najviše visokoškolce i radnike trećeg i četvrtog nivoa obrazovanja.